

אורות השבוע

ו' שבט תשס"ז

בא

גליון תורני
היוצא לאור ע"י
כולל זכרון שניאור



אור הלכה

בענין אי עדיף לקדש הלבנה בליל ש"ק או מבעוד יום

הרב חנוך העניך פלאטניק

רב דביהכ"נ בית תפלה

לקדשה מתחת השמים בלי גג על ראשו, יכול לחדשו שם (כן נראה על פי מ"ב סקכ"א).

ברגיל אין מקדשין הלבנה בליל שבת קודש ע"פ מה שמובא ברמ"א סי' תכ"ו סעיף ב דאין מקדשין אותו ביו"ט, ועי' במ"א שם דלא רק ביו"ט דבר הרמ"א. ובשער הציון (סקי"ב) איתא טעם א' על פי נגלה מפני שלא יבא לידי ריקוד, (וענין ריקוד מובא ברמ"א בקשר לקידוש לבנה), ואף דהוי ריקוד של מצוה, מ"מ גרע משמחת תורה דא"א לדחקו ליום אחר, משא"כ כאן, הלא ביכלתו לקדשו בליל מוקדם או מאוחר. (וע"ע בבאר היטב דכתב טעמו מפני דיש תחומין למעלה מעשרה, ואין להקביל פני שכינה בשבת חוץ לתחום. וטעם זה מיוחס להשר מקוצי, אבל בשו"ת הרשב"א (ד' מ"ח) דחה אותה.) ובמ"ב ציין לדברי האומרים על פי קבלה דיש למנוע מלקדשו בליל שבת, אבל הוא עצמו מסיק שאם יעבור זמנו ודאי יקדשנה אז. וכן מובא בשו"ת ב"ח (סי' פ') שהורה לקדש הלבנה בליל סוכות, וכן בשו"ת שו"מ (מהד"ת ח"ו סי' קנ"א) הורה כן.

ובשערי תשובה סעיף ה מובא מח' פוסקים בין השבות יעקב ור' דוד אופנהיים אם יש לקדשה בליל שבת קודש אם נשאר עוד לילה א' לקדשה. חזי דהי מוסכמת אצל כולם שלא לקדש הלבנה בשאט נפש בליל ש"ק. בשו"ת ציץ אליעזר (חלק י"ז סימן י"ז) נשאל שאלה מעוניינת במי שהשעה דחוקה לו והזמן האחרון לקדש הלבנה הוא בליל ש"ק, אולי עדיפא לקדשה מבעוד יום לפני כניסת שבת. ויסוד הספק נבנה על שיטת הגור ארי' יהודה (מובא בדעת תורה) שכתב אם לא נראה הלבנה כמה ימים, ואח"כ נראה משחשיכה קודם לילה וחושש שלא יראנה שוב, מותר לקדש אף בברכה. ומביא ראי' מרש"י פ' בא עה"פ החדש הזה לכם דהקשה רש"י איך הראה הקב"ה למשה באצבע את הלבנה ברקיע הלא לא דבר אתו אלא ביום, אלא סמוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו והראהו עם חשכה. ומה עוד, דקפידא שלא

תנא דבי רבי ישמעאל אלמלא זכו ישראל אלא לקבל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דים" (סנהדרין מב. - מקור סוגית קידוש לבנה בש"ס) -- וגם במכילתא דר' ישמעאל פ' בא עה"פ החודש הזה לכם, איתא "לא דים לישראל, א' לשלשים יום מגביהים עיניהם לאביהם שבשמים". נמצינו למידים דמצות קידוש לבנה חשוב עד מאוד -- עד כדי כך שאפי' לא הי' לנו מצוה אחרת אלא זו, דים. (כך פירש בענף יוסף בסידור אוצר התפלות -- ע"ש פירוש נפלא שהלבנה מורה ליושבי תבל שאין הכוכבים שליטים על העולם, דהלא הלבנה הולך וחסר מידי חודש בחדשו, וממנו מוכח על שאר צבא השמים שאינם כלום, בלתי לד' לבדו. ועי' הסתכלות בלבנה יכירו וידעו כי השכינה למעלה מכוכבי שמים והוא השליט על הכל).

ולדאבוננו, אנו שדרים בארצות שאין הלבנה נראית כ"כ במשך ימי החורף, נמצאים הרבה פעמים בשעות דחוקות ומצבים דחוקים לתפוס איזה לילה המוכשר ליהנות מאורו. לשיטת רדב"ז (ח"א סי' שמ"א) השיעור הנאה הוא בכדי שיוכל להכיר בין סלע לפונדיון. ובאשל אברהם (בוטשאטש) איתא דשיעורו כשיוכל להכיר רוב דברים הנראים מאורה בליל שלישי מהמולד, דהוא עיקר זמן ברכתה. יש ממתנינים עד ליל ז' דהנאתה מרובה, ומובא דרבי אהרן רוקח זצוק"ל בעלזא הי' ממתין עד ליל י', דאז הנאתה עוד יותר. ובכה"ח סקי"ז איתא דלא צריך ליהנות מאורה ממש אלא כל שצופה ומביט בזריחתה יכול לברך. ובהגהות מהרש"ם לסי' תכ"ו מוכיח דיש להקל עוד, דהא איתא במנחות (צ"ח.) עה"פ ויראו ראשי הבדים, דאע"ג דהוי מכוסים בפרוכת, מפני שבולטין ומקומם ניכר הוי בכלל "ויראו", ה"ה כאן אם רק ניכר זריחתה בין העבים די בזה. ובשו"ת חת"ס סי' נ"ו מביא בשם רבו ר' נתן אדלר זצ"ל שבירך ברכת החמה בכה"ג, ע"ש. ובזמנינו שמצוי לטוס באויר מעל העבים, מי שנמצא במטוס וחושב שהשעה דחוקה לו ולא יוכל עוד

אורות השבוע

ו' שבט תשס"ז

בא

גליון תורני
היוצא לאור ע"י
כולל זכרון שניאור



אור הלכה

בענין אי עדיף לקדש הלבנה בליל ש"ק או מבעוד יום

הרב חנוך העניך פלאטניק

רב דביהכ"נ בית תפלה

לקדשה מתחת השמים בלי גג על ראשו, יכול לחדשו שם (כן נראה על פי מ"ב סקכ"א).

ברגיל אין מקדשין הלבנה בליל שבת קודש ע"פ מה שמובא ברמ"א סי' תכ"ו סעיף ב דאין מקדשין אותו ביו"ט, ועי' במ"א שם דלא רק ביו"ט דבר הרמ"א. ובשער הציון (סקי"ב) איתא טעם א' על פי נגלה מפני שלא יבא לידי ריקוד, (וענין ריקוד מובא ברמ"א בקשר לקידוש לבנה), ואף דהוי ריקוד של מצוה, מ"מ גרע משמחת תורה דא"א לדחקו ליום אחר, משא"כ כאן, הלא ביכלתו לקדשו בליל מוקדם או מאוחר. (וע"ע בבאר היטב דכתב טעמו מפני דיש תחומין למעלה מעשרה, ואין להקביל פני שכינה בשבת חוץ לתחום. וטעם זה מיוחס להשר מקוצי, אבל בשו"ת הרשב"א (ד' מ"ח) דחה אותה.) ובמ"ב ציין לדברי האומרים על פי קבלה דיש למנוע מלקדשו בליל שבת, אבל הוא עצמו מסיק שאם יעבור זמנו ודאי יקדשנה אז. וכן מובא בשו"ת ב"ח (סי' פ') שהורה לקדש הלבנה בליל סוכות, וכן בשו"ת שו"מ (מהד"ת ח"ו סי' קנ"א) הורה כן.

ובשערי תשובה סעיף ה מובא מח' פוסקים בין השבות יעקב ור' דוד אופנהיים אם יש לקדשה בליל שבת קודש אם נשאר עוד לילה א' לקדשה. חזי דהי מוסכמת אצל כולם שלא לקדש הלבנה בשאט נפש בליל ש"ק. בשו"ת ציץ אליעזר (חלק י"ז סימן י"ז) נשאל שאלה מעוניינת במי שהשעה דחוקה לו והזמן האחרון לקדש הלבנה הוא בליל ש"ק, אולי עדיפא לקדשה מבעוד יום לפני כניסת שבת. ויסוד הספק נבנה על שיטת הגור ארי' יהודה (מובא בדעת תורה) שכתב אם לא נראה הלבנה כמה ימים, ואח"כ נראה משחשיכה קודם לילה וחושש שלא יראנה שוב, מותר לקדש אף בברכה. ומביא ראי' מרש"י פ' בא עה"פ החדש הזה לכם דהקשה רש"י איך הראה הקב"ה למשה באצבע את הלבנה ברקיע הלא לא דבר אתו אלא ביום, אלא סמוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו והראהו עם חשכה. ומה עוד, דקפידא שלא

תנא דבי רבי ישמעאל אלמלא זכו ישראל אלא לקבל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דים" (סנהדרין מב. - מקור סוגית קידוש לבנה בש"ס) -- וגם במכילתא דר' ישמעאל פ' בא עה"פ החודש הזה לכם, איתא "לא דים לישראל, א' לשלשים יום מגביהים עיניהם לאביהם שבשמים". נמצינו למידים דמצות קידוש לבנה חשוב עד מאוד -- עד כדי כך שאפי' לא הי' לנו מצוה אחרת אלא זו, דים. (כך פירש בענף יוסף בסידור אוצר התפלות -- ע"ש פירוש נפלא שהלבנה מורה ליושבי תבל שאין הכוכבים שליטים על העולם, דהלא הלבנה הולך וחסר מידי חודש בחדשו, וממנו מוכח על שאר צבא השמים שאינם כלום, בלתי לד' לבדו. ועי' הסתכלות בלבנה יכירו וידעו כי השכינה למעלה מכוכבי שמים והוא השליט על הכל).

ולדאבוננו, אנו שדרים בארצות שאין הלבנה נראית כ"כ במשך ימי החורף, נמצאים הרבה פעמים בשעות דחוקות ומצבים דחוקים לתפוס איזה לילה המוכשר ליהנות מאורו. לשיטת רדב"ז (ח"א סי' שמ"א) השיעור הנאה הוא בכדי שיוכל להכיר בין סלע לפונדיון. ובאשל אברהם (בוטשאטש) איתא דשיעורו כשיוכל להכיר רוב דברים הנראים מאורה בליל שלישי מהמולד, דהוא עיקר זמן ברכתה. יש ממתנינים עד ליל ז' דהנאתה מרובה, ומובא דרבי אהרן רוקח זצוק"ל בעלזא הי' ממתין עד ליל י', דאז הנאתה עוד יותר. ובכה"ח סקי"ז איתא דלא צריך ליהנות מאורה ממש אלא כל שצופה ומביט בזריחתה יכול לברך. ובהגהות מהרש"ם לסי' תכ"ו מוכיח דיש להקל עוד, דהא איתא במנחות (צ"ח.) עה"פ ויראו ראשי הבדים, דאע"ג דהוי מכוסים בפרוכת, מפני שבולטין ומקומם ניכר הוי בכלל "ויראו", ה"ה כאן אם רק ניכר זריחתה בין העבים די בזה. ובשו"ת חת"ס סי' נ"ו מביא בשם רבו ר' נתן אדלר זצ"ל שבירך ברכת החמה בכה"ג, ע"ש. ובזמנינו שמצוי לטוס באויר מעל העבים, מי שנמצא במטוס וחושב שהשעה דחוקה לו ולא יוכל עוד

אורות השבוע

ו' שבט תשס"ז

בא

גליון תורני
היוצא לאור ע"י
כולל זכרון שניאור



אור הלכה

בענין אי עדיף לקדש הלבנה בליל ש"ק או מבעוד יום

הרב חנוך העניך פלאטניק

רב דביהכ"נ בית תפלה

לקדשה מתחת השמים בלי גג על ראשו, יכול לחדשו שם (כן נראה על פי מ"ב סקכ"א).

ברגיל אין מקדשין הלבנה בליל שבת קודש ע"פ מה שמובא ברמ"א סי' תכ"ו סעיף ב דאין מקדשין אותו ביו"ט, ועי' במ"א שם דלא רק ביו"ט דבר הרמ"א. ובשער הציון (סקי"ב) איתא טעם א' על פי נגלה מפני שלא יבא לידי ריקוד, (וענין ריקוד מובא ברמ"א בקשר לקידוש לבנה), ואף דהוי ריקוד של מצוה, מ"מ גרע משמחת תורה דא"א לדחקו ליום אחר, משא"כ כאן, הלא ביכלתו לקדשו בליל מוקדם או מאוחר. (וע"ע בבאר היטב דכתב טעמו מפני דיש תחומין למעלה מעשרה, ואין להקביל פני שכינה בשבת חוץ לתחום. וטעם זה מיוחס להשר מקוצי, אבל בשו"ת הרשב"א (ד' מ"ח) דחה אותה.) ובמ"ב ציין לדברי האומרים על פי קבלה דיש למנוע מלקדשו בליל שבת, אבל הוא עצמו מסיק שאם יעבור זמנו ודאי יקדשנה אז. וכן מובא בשו"ת ב"ח (סי' פ') שהורה לקדש הלבנה בליל סוכות, וכן בשו"ת שו"מ (מהד"ת ח"ו סי' קנ"א) הורה כן.

ובשערי תשובה סעיף ה מובא מח' פוסקים בין השבות יעקב ור' דוד אופנהיים אם יש לקדשה בליל שבת קודש אם נשאר עוד לילה א' לקדשה. חזי דהי מוסכמת אצל כולם שלא לקדש הלבנה בשאט נפש בליל ש"ק. בשו"ת ציץ אליעזר (חלק י"ז סימן י"ז) נשאל שאלה מעוניינת במי שהשעה דחוקה לו והזמן האחרון לקדש הלבנה הוא בליל ש"ק, אולי עדיפא לקדשה מבעוד יום לפני כניסת שבת. ויסוד הספק נבנה על שיטת הגור ארי' יהודה (מובא בדעת תורה) שכתב אם לא נראה הלבנה כמה ימים, ואח"כ נראה משחשיכה קודם לילה וחושש שלא יראנה שוב, מותר לקדש אף בברכה. ומביא ראי' מרש"י פ' בא עה"פ החדש הזה לכם דהקשה רש"י איך הראה הקב"ה למשה באצבע את הלבנה ברקיע הלא לא דבר אתו אלא ביום, אלא סמוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו והראהו עם חשכה. ומה עוד, דקפידא שלא

תנא דבי רבי ישמעאל אלמלא זכו ישראל אלא לקבל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דים" (סנהדרין מב. - מקור סוגית קידוש לבנה בש"ס) -- וגם במכילתא דר' ישמעאל פ' בא עה"פ החודש הזה לכם, איתא "לא דים לישראל, א' לשלשים יום מגביהים עיניהם לאביהם שבשמים". נמצינו למידים דמצות קידוש לבנה חשוב עד מאוד -- עד כדי כך שאפי' לא הי' לנו מצוה אחרת אלא זו, דים. (כך פירש בענף יוסף בסידור אוצר התפלות -- ע"ש פירוש נפלא שהלבנה מורה ליושבי תבל שאין הכוכבים שליטים על העולם, דהלא הלבנה הולך וחסר מידי חודש בחדשו, וממנו מוכח על שאר צבא השמים שאינם כלום, בלתי לד' לבדו. ועי' הסתכלות בלבנה יכירו וידעו כי השכינה למעלה מכוכבי שמים והוא השליט על הכל).

ולדאבוננו, אנו שדרים בארצות שאין הלבנה נראית כ"כ במשך ימי החורף, נמצאים הרבה פעמים בשעות דחוקות ומצבים דחוקים לתפוס איזה לילה המוכשר ליהנות מאורו. לשיטת רדב"ז (ח"א סי' שמ"א) השיעור הנאה הוא בכדי שיוכל להכיר בין סלע לפונדיון. ובאשל אברהם (בוטשאטש) איתא דשיעורו כשיוכל להכיר רוב דברים הנראים מאורה בליל שלישי מהמולד, דהוא עיקר זמן ברכתה. יש ממתנינים עד ליל ז' דהנאתה מרובה, ומובא דרבי אהרן רוקח זצוק"ל בעלזא הי' ממתין עד ליל י', דאז הנאתה עוד יותר. ובכה"ח סקי"ז איתא דלא צריך ליהנות מאורה ממש אלא כל שצופה ומביט בזריחתה יכול לברך. ובהגהות מהרש"ם לסי' תכ"ו מוכיח דיש להקל עוד, דהא איתא במנחות (צ"ח.) עה"פ ויראו ראשי הבדים, דאע"ג דהוי מכוסים בפרוכת, מפני שבולטין ומקומם ניכר הוי בכלל "ויראו", ה"ה כאן אם רק ניכר זריחתה בין העבים די בזה. ובשו"ת חת"ס סי' נ"ו מביא בשם רבו ר' נתן אדלר זצ"ל שבירך ברכת החמה בכה"ג, ע"ש. ובזמנינו שמצוי לטוס באויר מעל העבים, מי שנמצא במטוס וחושב שהשעה דחוקה לו ולא יוכל עוד

אורות השבוע

ו' שבט תשס"ז

בא

גליון תורני
היוצא לאור ע"י
כולל זכרון שניאור



אור הלכה

בענין אי עדיף לקדש הלבנה בליל ש"ק או מבעוד יום

הרב חנוך העניך פלאטניק

רב דביהכ"נ בית תפלה

לקדשה מתחת השמים בלי גג על ראשו, יכול לחדשו שם (כן נראה על פי מ"ב סקכ"א).

ברגיל אין מקדשין הלבנה בליל שבת קודש ע"פ מה שמובא ברמ"א סי' תכ"ו סעיף ב דאין מקדשין אותו ביו"ט, ועי' במ"א שם דלא רק ביו"ט דבר הרמ"א. ובשער הציון (סקי"ב) איתא טעם א' על פי נגלה מפני שלא יבא לידי ריקוד, (וענין ריקוד מובא ברמ"א בקשר לקידוש לבנה), ואף דהוי ריקוד של מצוה, מ"מ גרע משמחת תורה דא"א לדחקו ליום אחר, משא"כ כאן, הלא ביכלתו לקדשו בליל מוקדם או מאוחר. (וע"ע בבאר היטב דכתב טעמו מפני דיש תחומין למעלה מעשרה, ואין להקביל פני שכינה בשבת חוץ לתחום. וטעם זה מיוחס להשר מקוצי, אבל בשו"ת הרשב"א (ד' מ"ח) דחה אותה.) ובמ"ב ציין לדברי האומרים על פי קבלה דיש למנוע מלקדשו בליל שבת, אבל הוא עצמו מסיק שאם יעבור זמנו ודאי יקדשנה אז. וכן מובא בשו"ת ב"ח (סי' פ') שהורה לקדש הלבנה בליל סוכות, וכן בשו"ת שו"מ (מהד"ת ח"ו סי' קנ"א) הורה כן.

ובשערי תשובה סעיף ה מובא מח' פוסקים בין השבות יעקב ור' דוד אופנהיים אם יש לקדשה בליל שבת קודש אם נשאר עוד לילה א' לקדשה. חזי דהי מוסכמת אצל כולם שלא לקדש הלבנה בשאט נפש בליל ש"ק. בשו"ת ציץ אליעזר (חלק י"ז סימן י"ז) נשאל שאלה מעוניינת במי שהשעה דחוקה לו והזמן האחרון לקדש הלבנה הוא בליל ש"ק, אולי עדיפא לקדשה מבעוד יום לפני כניסת שבת. ויסוד הספק נבנה על שיטת הגור ארי' יהודה (מובא בדעת תורה) שכתב אם לא נראה הלבנה כמה ימים, ואח"כ נראה משחשיכה קודם לילה וחושש שלא יראנה שוב, מותר לקדש אף בברכה. ומביא ראי' מרש"י פ' בא עה"פ החדש הזה לכם דהקשה רש"י איך הראה הקב"ה למשה באצבע את הלבנה ברקיע הלא לא דבר אתו אלא ביום, אלא סמוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו והראהו עם חשכה. ומה עוד, דקפידא שלא

תנא דבי רבי ישמעאל אלמלא זכו ישראל אלא לקבל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דים" (סנהדרין מב. - מקור סוגית קידוש לבנה בש"ס) -- וגם במכילתא דר' ישמעאל פ' בא עה"פ החודש הזה לכם, איתא "לא דים לישראל, א' לשלשים יום מגביהים עיניהם לאביהם שבשמים". נמצינו למידים דמצות קידוש לבנה חשוב עד מאוד -- עד כדי כך שאפי' לא הי' לנו מצוה אחרת אלא זו, דים. (כך פירש בענף יוסף בסידור אוצר התפלות -- ע"ש פירוש נפלא שהלבנה מורה ליושבי תבל שאין הכוכבים שליטים על העולם, דהלא הלבנה הולך וחסר מידי חודש בחדשו, וממנו מוכח על שאר צבא השמים שאינם כלום, בלתי לד' לבדו. ועי' הסתכלות בלבנה יכירו וידעו כי השכינה למעלה מכוכבי שמים והוא השליט על הכל).

ולדאבוננו, אנו שדרים בארצות שאין הלבנה נראית כ"כ במשך ימי החורף, נמצאים הרבה פעמים בשעות דחוקות ומצבים דחוקים לתפוס איזה לילה המוכשר ליהנות מאורו. לשיטת רדב"ז (ח"א סי' שמ"א) השיעור הנאה הוא בכדי שיוכל להכיר בין סלע לפונדיון. ובאשל אברהם (בוטשאטש) איתא דשיעורו כשיוכל להכיר רוב דברים הנראים מאורה בליל שלישי מהמולד, דהוא עיקר זמן ברכתה. יש ממתנינים עד ליל ז' דהנאתה מרובה, ומובא דרבי אהרן רוקח זצוק"ל בעלזא הי' ממתין עד ליל י', דאז הנאתה עוד יותר. ובכה"ח סקי"ז איתא דלא צריך ליהנות מאורה ממש אלא כל שצופה ומביט בזריחתה יכול לברך. ובהגהות מהרש"ם לסי' תכ"ו מוכיח דיש להקל עוד, דהא איתא במנחות (צ"ח.) עה"פ ויראו ראשי הבדים, דאע"ג דהוי מכוסים בפרוכת, מפני שבולטין ומקומם ניכר הוי בכלל "ויראו", ה"ה כאן אם רק ניכר זריחתה בין העבים די בזה. ובשו"ת חת"ס סי' נ"ו מביא בשם רבו ר' נתן אדלר זצ"ל שבירך ברכת החמה בכה"ג, ע"ש. ובזמנינו שמצוי לטוס באויר מעל העבים, מי שנמצא במטוס וחושב שהשעה דחוקה לו ולא יוכל עוד

אורות השבוע

ו' שבט תשס"ז

בא

גליון תורני
היוצא לאור ע"י
כולל זכרון שניאור



אור הלכה

בענין אי עדיף לקדש הלבנה בליל ש"ק או מבעוד יום

הרב חנוך העניך פלאטניק

רב דביהכ"נ בית תפלה

לקדשה מתחת השמים בלי גג על ראשו, יכול לחדשו שם (כן נראה על פי מ"ב סקכ"א).

ברגיל אין מקדשין הלבנה בליל שבת קודש ע"פ מה שמובא ברמ"א סי' תכ"ו סעיף ב דאין מקדשין אותו ביו"ט, ועי' במ"א שם דלא רק ביו"ט דבר הרמ"א. ובשער הציון (סקי"ב) איתא טעם א' על פי נגלה מפני שלא יבא לידי ריקוד, (וענין ריקוד מובא ברמ"א בקשר לקידוש לבנה), ואף דהוי ריקוד של מצוה, מ"מ גרע משמחת תורה דא"א לדחקו ליום אחר, משא"כ כאן, הלא ביכלתו לקדשו בליל מוקדם או מאוחר. (וע"ע בבאר היטב דכתב טעמו מפני דיש תחומין למעלה מעשרה, ואין להקביל פני שכינה בשבת חוץ לתחום. וטעם זה מיוחס להשר מקוצי, אבל בשו"ת הרשב"א (ד' מ"ח) דחה אותה.) ובמ"ב ציין לדברי האומרים על פי קבלה דיש למנוע מלקדשו בליל שבת, אבל הוא עצמו מסיק שאם יעבור זמנו ודאי יקדשנה אז. וכן מובא בשו"ת ב"ח (סי' פ') שהורה לקדש הלבנה בליל סוכות, וכן בשו"ת שו"מ (מהד"ת כן.

"תנא דבי רבי ישמעאל אלמלא זכו ישראל אלא לקבל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דים" (סנהדרין מב. - מקור סוגיית קידוש לבנה בש"ס) -- וגם במכילתא דר' ישמעאל פ' בא עה"פ החודש הזה לכם, איתא "לא דים לישראל, א' לשלשים יום מגביהים עיניהם לאביהם שבשמים". נמצינו למידים דמצות קידוש לבנה חשוב עד מאוד -- עד כדי כך שאפי' לא הי' לנו מצוה אחרת אלא זו, דים. (כך פירש בענף יוסף בסידור אוצר התפלות -- ע"ש פירוש נפלא שהלבנה מורה ליושבי תבל שאין הכוכבים שליטים על העולם, דהלא הלבנה הולך וחסר מידי חודש בחדשו, וממנו מוכח על שאר צבא השמים שאינם כלום, בלתי לד' לבדו. ועי' הסתכלות בלבנה יכירו וידעו כי השכינה למעלה מכוכבי שמים והוא השליט על הכל).

ולדאבוננו, אנו שדרים בארצות שאין הלבנה נראית כ"כ במשך ימי החורף, נמצאים הרבה פעמים בשעות דחוקות ומצבים דחוקים לתפוס איזה לילה המוכשר ליהנות מאורו. לשיטת רדב"ז (ח"א סי' שמ"א) השיעור הנאה הוא בכדי שיוכל להכיר בין סלע לפונדיון. ובאשל אברהם (בוטשאטש) איתא דשיעורו כשיוכל להכיר רוב דברים הנראים מאורה בליל שלישי מהמולד, דהוא עיקר זמן ברכתה. יש ממתנינים עד ליל ז' דהנאתה מרובה, ומובא דרבי אהרן רוקח זצוק"ל בעלזא הי' ממתין עד ליל י', דאז הנאתה עוד יותר. ובכה"ח סקי"ז איתא דלא צריך ליהנות מאורה ממש אלא כל שצופה ומביט בזריחתה יכול לברך. ובהגהות מהרש"ם לסי' תכ"ו מוכיח דיש להקל עוד, דהא איתא במנחות (צ"ח.) עה"פ ויראו ראשי הבדים, דאע"ג דהוי מכוסים בפרוכת, מפני שבולטין ומקומם ניכר הוי בכלל "ויראו", ה"ה כאן אם רק ניכר זריחתה בין העבים די בזה. ובשו"ת חת"ס סי' נ"ו מביא בשם רבו ר' נתן אדלר זצ"ל שבירך ברכת החמה בכה"ג, ע"ש. ובזמנינו שמצוי לטוס באויר מעל העבים, מי שנמצא במטוס וחושב שהשעה דחוקה לו ולא יוכל עוד